

Kitaransoiton alkeisopetus lapsille ja aikuisille

Nelli Asikainen

OPINNÄYTETYÖ
Toukokuu 2024

Musiikin tutkinto-ohjelma
Musiikkipedagogi

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Musiikin tutkinto-ohjelma
Musiikkipedagogi

ASIKAINEN, NELLI
Kitaransoiton alkeisopetus lapsille ja aikuisille

Opinnäytetyö 28 sivua
Toukokuu 2024

Tässä opinnäytetyössä käytiin läpi, miten aikuisten ja lasten alkeisopetus eroavat toisistaan ja pohdittiin, kuinka ylläpitää oppilaan motivaatiota iästä riippumatta. Alussa sivuttiin yleisellä tasolla klassista kitaraa, jonka jälkeen esiteltiin muutama alkeisopetuskirja. Opinnäytetyön lopusta löytyvät ideaalimallit sekä aikuisten että lasten alkeisopetukseen yleisellä tasolla, sekä pohdintaa voisiko nämä mallit yhdistää. Tarkoituksena työssä oli luoda toimiva malli opettaa eri ikäisiä oppilaita ja osoittaa luovien keinojen käytön tärkeys opetuksen ja motivaation tukena.

Työssä käytiin läpi erilaisia alkeisoppikirjoja, joita olen opetuksessa käyttänyt hyödyksi ja näiden lisäksi sivuttiin hieman myös tekniikkaopuksia. Moni alkeisoppikirja on suunnattu lapsille, joten aikuisia opettaessa opettajan täytyy osata valikoida sopivat kappaleet ja hyödyntää useampaa kirjaa. Työssä esiteltiin soittosentoon liittyviä tukia ja se sisältää myös ohjeen kehittämäni Nuottibingoon.

Opinnäytetyön päätteeksi todettiin, että ideaalimallit ovat lähtökohtaisesti samantyyppiset aikuisten ja lasten opetuksessa, mutta eroavat toisistaan soitettavassa ohjelmistossa ja etenemisessä. Molempia ikäryhmiä opettaessa tärkeää on valita oppilaslähtöisesti sopivan haastavaa ohjelmistoa ja ylläpitää kannustavaa ilmapiiriä. Soittotunneilla käymisen tulisi aina olla mukavaa, mutta samalla myös kehittävä.

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Culture and Arts, Music
Music Pedagogy

ASIKAINEN, NELLI
Guitar playing basics to children and adults

Bachelor's thesis 28 pages
May 2024

The purpose of this thesis was to discover the most significant differences between the teaching methods for children and adults in beginner level teaching of classical guitar. The main goal was to create an ideal model of the beginner level teaching for both. The methods used were studying a number of textbooks aimed for starting classical guitar players and gathering experience from teaching both age groups. The importance of motivation was especially kept in mind while working on the ideal methods.

The main result was that the ideal models were very similar between both age groups. When working with adults, the lesson structure is more usually not rigidly defined and learning follows the interests of the student. With children, however, good teaching ideally includes going through the textbooks linearly and the technique exercises hidden in the pieces should be used to avoid losing motivation by using high-focus exercise tasks. Distinct exercises work well with adults without affecting motivation. The findings indicate that the ideal models can be used with the whole age group, as long as the teacher chooses the repertoire to suit the age of the student.

Key words: motivation, guitar, ideal model

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	KITARA SOITTIMENA.....	7
2.1	Klassinen kitara ja sen ominaispiirteet.....	7
2.1.1	Klassisen kitaran perustiedot soitannollisesti	7
2.1.2	Välineet ja soittoasento	8
3	ALKEISMATERIAALIT	11
3.1	Alkeisopetusmateriaali lapsille	11
3.1.1	Muro Basic Pieces 1.....	11
3.1.2	K. Jämbäck Kitarakoulu 1.....	12
3.2	Alkeisopetusmateriaali aikuisille	12
3.2.1	Tekniikkaopukset.....	12
4	KITARANSOITON OPETTAMINEN	14
4.1	Lapsen opettaminen	14
4.1.1	Motivaation syntyminen lapsella.....	14
4.1.2	Nuottibingo opetuksen tukena.....	15
4.1.3	Sisäinen motivaatio	17
4.1.4	Vanhempien rooli lapsen soitonopetuksen tukena.....	18
4.2	Aikuisen opettaminen.....	18
4.2.1	Motivaation syntyminen aikuisella ja sisäinen motivaatio ...	19
5	LASTEN JA AIKUISTEN ALKEISOPETUKSEN IDEAALIMALLIT	21
5.1	Ideaalimalli lasten alkeisopetukseen.....	21
5.2	Ideaalimalli aikuisten alkeisopetukseen	23
5.3	Voisiko ideaalimallit yhdistää?	25
6	POHDINTA	27
	LÄHTEET	28

ERITYISSANASTO

p	näppäilykäden peukalo
i	näppäilykäden etusormi
m	näppäilykäden keskisormi
a	näppäilykäden nimetön
1, 2, 3, 4	äännet painavan käden sormet etusormesta pikkurilliin
tirando	näppääminen kielen yli ilman, että osuu seuraavaan kieleen
apoyando	kielen näppääminen siten, että nojaa seuraavaan kieleen näpättyään
asemat (I, II, III, jne.)	äännet painavan käden etusormen paikka määrää missä asemassa ollaan, eli monennenko nauhavälin kohdalla on etusormi eli "1"
diskanttikielet	kitaran 3 ylintä kieltä g, h ja e1
bassokielet	kitaran 3 alinta kieltä E, A ja d, ovat usein punotut kielet
etydi	lyhyt harjoituskappale, missä tarkoitus oppia jokin tekninen asia
muha	musiikin hahmotus, tähän lukeutuu teoria, säveltapailu, harmoniaoppi, historia, myöhemmin analyysi

1 JOHDANTO

Klassisen kitaran opetustapoja ja metodeja on yhtä monta kuin on sen opettajain. Jotta kitaraa oppii soittamaan, täytyy tuntea soittimen rakenne, sekä tietää soittoasennon tukemiseen tarvittavista välineistä. Opettajan näkökulmasta tärkeää on osata valita juuri kyseiselle oppilaalle oikeanlaista materiaalia soitettavaksi, jotta saa kannateltua oppilaan motivaatiota.

Palatakseni opetustapoihin: tässä työssä olen luonut esimerkki-ideaalimallit sekä aikuisten että lasten opettamiseen. Nämä antavat suuntaa, miten minun mielestäni olisi hyvä opettaa ja ottaa huomioon ikätaso, mutta tässä asiassa ei absoluuttista totuutta ole ja jokainen tekee niin kuin parhaaksi kokee ja opetustavat ovat aina kytköksissä oppilaaseen. Esimerkiksi toisten kanssa lähdetään liikkeelle bassokielistä, kun taas toisten kanssa voi toimia parhaiten vuoronäppäilyn opettaminen ensimmäisenä diskanttikieliltä. Soittamisen kuuluu olla iästä riippumatta oppilaalle mielekästä ja tähän opettajan tulee tähdätä. Työssäni jaan ajatuksia ja ideoita hyvin yleisellä tasolla, joten tästä opinnäytetyöstä voivat hyötyä muutkin kuin klassisen kitaran taitajat.

2 KITARA SOITTIMENA

2.1 Klassinen kitara ja sen ominaispiirteet

Klassinen kitara omaa sopusuhtaisen kaikukopan, verrattain leveän otelaudan sekä kuusi (6) nylon- tai hiilikuitukieltä. Klassisessa kitarassa käytettävät kielet ovat perinteisesti olleet nylonia, joka mahdollistaa kitaran pehmeän ja kauniin, jokseenkin syvän soinnin. Hiilikuitukielet eroavat soundillisesti nylonkielistä kirkkautensa vuoksi ja ne kestävät käytössä hieman pidempään. Nämä ovat makuasioita ja jokainen soittaja valitsee itselleen mieleiset kielet. Kitaran kielet viritetään vireeseen matalimmasta korkeimpaan E, A, d, g, h, e¹, usein viritystaajuus on 440 tai 442 Hz. Kitara soi oktaavia matalammalta kuin se on kirjoitettu, jonka vuoksi se on transponoitava soitin vaikkeivat nuotit sinänsä muutu mitenkään muuten kuin oktaavialaltaan. Nuotit kirjoitetaan G-avaimelle.

Klassinen kitara usein sekoitetaan kevyessä musiikissa käytettävään akustiseen teräskieliseen kitaraan. Lähimpänä klassista kitaraa rakenteellisesti on akustinen teräskielinen kitara. Se eroaa klassisesta kitarasta siten, että siinä on suurempi kaikukoppa, joka on myös hieman eri muotoinen, kapeampi kaula ja teräskielet. Akustisen kitaran teräskielet ovat myös huomattava ero äänellisesti klassiseen kitaraan. Tässä soundi on hyvin kirkas ja terävä. Akustista kitaraa soitetaan useimmiten plektralla ja soittaminen painottuu soinnuilla komppaamiseen. Tämän myötä klassinen ja akustinen eroavat toisistaan myös soitannollisesti, vaikka molemmat kitaroita ovatkin. Mainittakoon, että klassinen kitara on myös akustinen kitara kaikukoppansa vuoksi, mutta näiden edellä mainittujen erojen siivillä erotamme nyt, että kyse on kuitenkin eri instrumentista. Monesti kuullaan sanottavan, että sinähän voit soittaa sähkökitaraa tai akustista kitaraa, kun sitä klassistakin kitaraa osaat soittaa, mutta kyse on todella eri instrumenteista, jotka vaativat erilaiset soittotekniset taidot. Tässä opinnäytetyössä keskitytään vain klassiseen kitaraan.

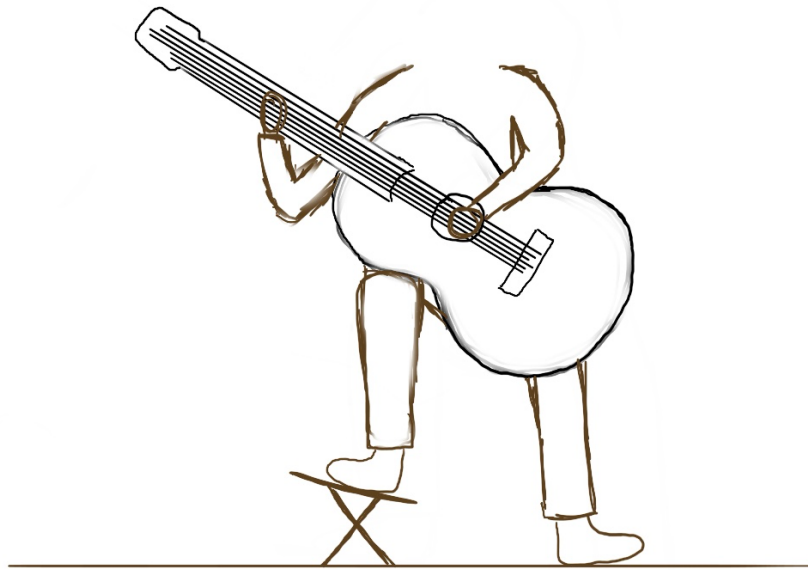
2.1.1 Klassisen kitaran perustiedot soitannollisesti

Kitara soittimena ei ole helpoimmasta päästä soittaa, jonka vuoksi sitä ei kovin nuoresta suositella aloitettavan soittimen haastavuuden ja suuruuden vuoksi. Soittamiseen tarvitaan tuettu soittoasento sekä kaksi kättä, jotka tekevät aivan eri asioita keskenään, kuitenkin yhtäaikaaisesti. Oletetaan oppilaan olevan oikeakätinen, jolloin oikean käden tehtäväksi jää näppäily ja vasemman käden tehtävä on painaa otelaudalta näpättävät äänet. Oppilaan ollessa vasenkätinen, voidaan kitara kääntää syliin toisinpäin ja kieliä myöten. Tämä ei vaikuta sointiin, mutta mahdollistaa soittamisen samoin kuin oikeakätisilläkin, peilikuvana.

Oletetaan soittajan olevan oikeakätinen. Jotta kitarasta saa aikaiseksi äänen, tarvitsee oikealla kädellä näpätä kieltä. Oikeassa kädessä on viisi sormeä, joista neljää käytetään. Nämä neljä sormeä on nimetty peukalosta lähtien ”p, a, m, i”. Viides sormi, pikkurilli, puuttuu siis listasta, sillä sitä harvemmin käytetään varsinkin soittoharrastuksen alussa. Näppäystapoja on kaksi – apoyando ja tirando. Ne eroavat toisistaan siten, että apoyandolla on mahdollista saada voimakkaampi ääni aikaan ja tirandolla pystytään soittamaan ketterämmin sen myötä, kun sormet eivät jää nojaillemaan vierekkäiseen kieleen apoyandon tavoin, vaan näppäyksen jälkeen rentoutuvat välittömästi ja palaavat lähtöasemiin. Vasemman käden tehtäväksi jää äänien painaminen otelaudalta. Sielläkin kitaristeilla on aktiivisessa käytössä vain neljä sormeä, jotka on nimetty numeroin 1–4 lähtien etusormesta. Peukalon tehtävä on olla kaulan takana tukemassa kättä ja helpottamassa äänien painamista. Sillä ei kuitenkaan tule puristaa kaulaa.

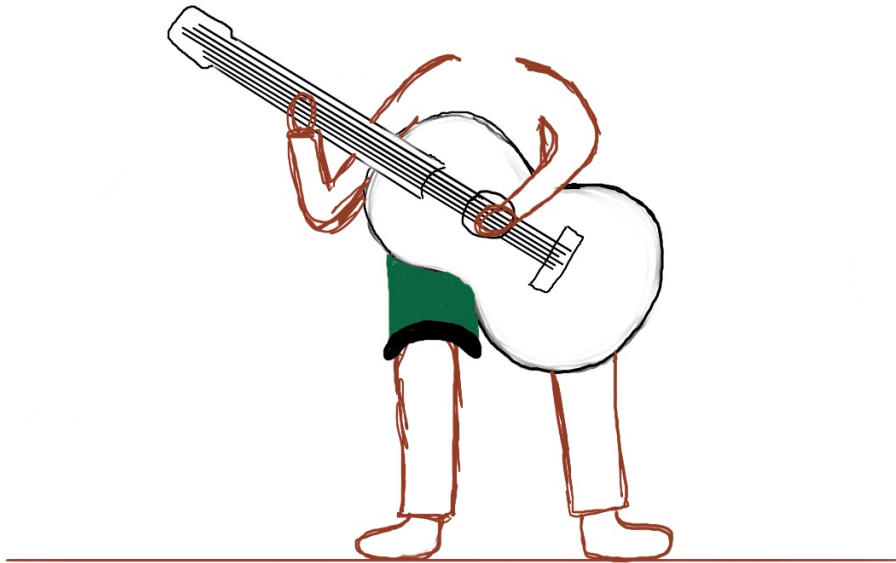
2.1.2 Välineet ja soittoasento

Klassisen kitaran soitto vaatii oikean soittoasennon, jotta vältymme virheasennoilta ja niitä seuraavilta rasitusvammoilta. On olemassa erilaisia tukia, joita käytetään soittoasennon ylläpitämiseen. Perinteisintä kitaratukea kutsutaan jalkatueksi, joka asetetaan sen jalan alle, jonka puolista kättä käytämme äänien painamisessa otelaudalla. (Kuva 1.) Oikeakätisillä tuki tulee siis vasemman jalan alle ja vasen käsi hoitaa painamisen, vasenkätisillä päinvastoin.

Kuva 1. Jalkatuki

Uudempia kitaratukia ovat muun muassa Ergoplay ja Guitarlift. Osalla voi olla käytössään myös eräänlainen tyyny, joka tulee kitaran ja jalan väliin nostaen kitaran oikeaan asentoon, samoin kuin nämä muutkin tukivälineet. Ergoplay kiinnitetään kaikukopan alalaitaan ja tämäkin tulee kitaran ja jalan väliin tyynyn tavoin. Guitarlift eroaa muista tuista siten, että se kiinnitetään kitaran kaikukopan takakanteen imukupeilla ja on suurikokoisin. (Kuva 2.) Tämän myötä tuki on myös ehdottomasti tukevin, sillä tuki jakautuu tasaisesti koko kaikukopan pohjaan. Guitarlift on myös parhaiten säädettävissä, sillä kitaran kaulan kulmaa pystyy muuttamaan hyvin laajasti, kuten myös kitaran korkeutta ja paikkaa sylissä. Mainittakoon, että nämä kitaraan tulevat tuet tai jalan ja kitaran väliin asetettavat korokkeet ovat ergonomisempia, sillä perinteistä jalkatukea käytettäessä toinen jalka on nostettuna tuen päälle, jonka myötä istuma-asento ei ole symmetrinen ja tästä aiheutuu räsitusta tuen puoleiseen lonkkaan.

Kuva 2. Gitarlift

3 ALKEISMATERIAALIT

3.1 Alkeisopetusmateriaali lapsille

Lapsille suunnattua kitaransoiton opetuksen alkeismateriaalia tuntuu olevan saatavilla runsaasti ja lisää on koko ajan tuloillaan. Löytyy paljon sekä suomalaisia että ulkomaisia opuksia, joissa on paljon lapsille suunnattuja kivoja pieniä melodioita ja eteneminen tapahtuu järjestelmällisesti. Lasten alkeisopetusmateriaali sisältää materiaalista riippuen myös hieman tekniikkaa, mutta pääsääntöisesti vastuu opettaa tekniset valmiudet oppilaalle on kuitenkin opettajalla.

Lasten alkeisopetusmateriaali on tehty pääsääntöisesti siten, että lasten on helppo kiinnostua siitä. Kuvitus voi olla lapsenomaisen leikkisää, kirjassa on voitu käyttää värejä ja ne saattavat sisältää lapsille hauskoja tehtäviä, esimerkiksi lyhyt sävellystehtävä valmiiksi annettuja nuotteja ja aika-arvoja käyttäen, tai ihan alussa vaikkapa käden piirtäminen ja sormien nimeäminen. Alaluvuissa esittelen parit alkeisoppimateriaalit.

3.1.1 Muro Basic Pieces 1

Juan Antonio Muron kitaran alkeiskirjassa (Muro 1993) erityisen hyvää on se, että todella moni kappale on tehty siten, että oppilas pääsee alusta saakka yhteismuusiin opettajan kanssa. Kirjan loppupuolella, kun taitotaso on kasvanut, löytyy muutamia soolokappaleita ja myös kanssaoppilaan kanssa soitettavia duoja. Kirjan alussa on selkeät piirroskuvat käsien oikeista soittoasunnoista monesta kuvakulmasta ja näiden yhteydessä myös sormien nimet on esitelty. Uudet nuotit esitellään sekä nuottiviivastolla että kitaran otelaudalla selkeän kuvaesimerkin avulla, joten kirjan nuottienopetustapa sopii erityisesti visuaalisille oppilaille. Kirjassa ei ole itse kappaleiden yhteydessä tekniikkaharjoituksia. Jää täysin opettajan vastuulle keksiä oikeanlaiset lisäharjoitukset tukemaan kappaleita ja oppilaan kehitystä, vaikkakin kappaleiden pointti on aina harjoituttaa jotakin tiettyä teknistä asiaa.

3.1.2 K. Jämbäck Kitarakoulu 1

Jämbäckin Kitarakoulu 1 alkaa oikean soittoasennon hakemisella. Siinä on selkeät kuvat soittoasennosta ja jalkatuen käytöstä, sekä sormien nimet esiteltynä. (Jämbäck 2002.) Soittoasennon kuvissa puutteellista on se, että on muitakin välineitä kuin jalkatuki saavuttaa oikeanlainen soittoasento, esimerkiksi Guitarlift tai Ergoplay. Näin ollen jää opettajan vastuulle esitellä vaihtoehdot ja opastaa niiden käyttö mikäli halutaan mahdollistaa oppilaalle paras mahdollinen ergonomia.

Kitarakoulu 1 sisältää kappaleiden lisäksi myös etydejä ja tekniikkaa, jotka tukevat kappaleita. Alkupuolella nuotteja oppiessa on myös muutama sävellystehävä, jossa kerrataan juuriopitut nuotit tehden niillä omia melodian pätkiä. Lopussa löytyy duoja yhdessä opettajan kanssa soitettavaksi. Kirjan mukana tulee myös lisävihko, jossa on kamarimusiikkia, joka soveltuu kahdelle oppilaalle.

3.2 Alkeisopetusmateriaali aikuisille

Klassisen kitaran alkeisopetusmateriaalia löytyy hyvin vähän aikuisille, en itseasiassa ole törmännyt varsinaisesti yhteenkään kelvolliseen. Lasten materiaalit eivät oikein toimi aikuisille sisältönsä vuoksi – lastenlaulut eivät ehkä ole kaikista mielenkiintoisimpia soitettavia motivoituneille aikuisoppilaille. Alkeisopetusmateriaalin pitäisi täsmätä aikuisten intressien kanssa, jotta sillä olisi kauaskantoinen vaikutus musiikin saralla. Koska valmista materiaalia ei kovin paljoa ole saatavilla, opettajalta vaaditaan kyvykkyyttä sovittaa taitotasoon sopivia kappaleita, tietoa mistä sopivia kappaleita löytää ja silmää valita sopivat tekniikkaharjoitteet, sekä opettajan tulisi omata tarpeeksi hyvät teoreettiset tiedot, jotta pystyy soiton lomassa opettamaan myös muhaa eli musiikin hahmotusaineita, jotka usein ovat aikuisoppilaan kohdalla soitonopettajan vastuulla.

3.2.1 Tekniikkaopukset

Toisin kuin alkeisopetusmateriaalin kanssa, onneksi olemassa on rutkasti erilaisia tekniikkaopuksia mitä voi käyttää hyödyksi, muun muassa Hubert Käppelin *The Bible of Classical Guitar Technique* (Käppel, 2016), Scott Tennantin *Pumping Nylon* (Tennant, 1995) sekä Mauro Giulianiin 120 arpeggiota oikealle kädelle, jotka löytyvät myös Tennantin kirjasta. Nämä tekniikkaopukset tosin on suunniteltu hieman alkeistasoa pidemmälle josta edetä ihan ammattitasolle asti, mutta opettaja pystyy näistä vähintään ideoita ottamaan avuksi. Huomaa, että näiden opusten lisäksi opettajan on mahdollista itsekin kehittää tekniikkaharjoituksia oppimisen tueksi, esimerkiksi oppilaalle mieleisestä kappaleesta pätkä, jonka avulla harjoituttaa jotakin tiettyä asiaa.

4 KITARANSOITON OPETTAMINEN

4.1 Lapsen opettaminen

Kun puhutaan lasten alkeisopetuksesta kitarassa, keskimäärin aloitusikä pyörii n. 7 vuoden paikkeilla. Tämän ikäiset ja tästä vielä vähän vanhemmat oppivat parhaiten leikin ja luovien opetuskeinojen myötä, kuin vain niin sanotusti lyömällä faktat tiskiinkin. Kun oppiminen on hauskaa, pysyy motivaatiokin paremmin yllä. Lapsen opettaminen on erittäin mielenkiintoista ja oppilaskohtaista puuhaa. Jokainen lapsi on erilainen ja opetustavat tarvitsee räätälöidä sen mukaan; joku harjoitus toimii yhteen lapseen, mutta toiseen ei toimikaan sama. Tai toisten kohdalla peukalolla on hyvä aloittaa soittoharrastus, kun taas toisille luontaisempaa on aloittaa vuoronäppäilystä.

Lapselle nuottien opettaminen, niiden sijainti kitaran otelaudalla, musiikillisten termien opettaminen, dynamiikka, rytmikka... Lista on pitkä ja vaikea opettaa ilman luovuutta. Jotta lapsen motivaatio pysyy yllä, ei riitä pelkkä ulkoinen motivaatio, vaan oppimisen täytyy myös olla hauskaa. Ideaalilanteessa lapsella itsellä on oppimiseen sellainen ajatus, että haluaa sitä tehdä koska se on hauskaa. "Kaikki lapsen musiikillinen oppiminen tapahtuu leikin ja keksimisen kautta" (Ruokonen 2016, 50). Lapsenomainen asennoituminen ja yksinkertainen selittäminen vievät pitkälle. Missään nimessä ei opettajan kannata alkaa vain selittämään jotakin, sillä lapselta jää todennäköisesti asia ymmärtämättä. Tarvitaan konkreettisia esimerkkejä, harjoituksia ja mielikuvitusta mukaan, lapsen osallistamista ja yhdessä tekemistä, leikin kautta opettamista ja oppimista.

4.1.1 Motivaation syntyminen lapsella

Lapsi voi soittoharrastusta aloittaessa olla hyvinkin innoissaan ja motivoitunut oppimaan uutta, jos soitinvalinta on osunut kohdilleen lapsen toiveiden mukaisesti. Tätä motivaatiota voi tukea ja kehittää monilta osin. Lapsen sisäinen motivaatio kuitenkin säätelee innostusta jatkaa soittoharrastusta.

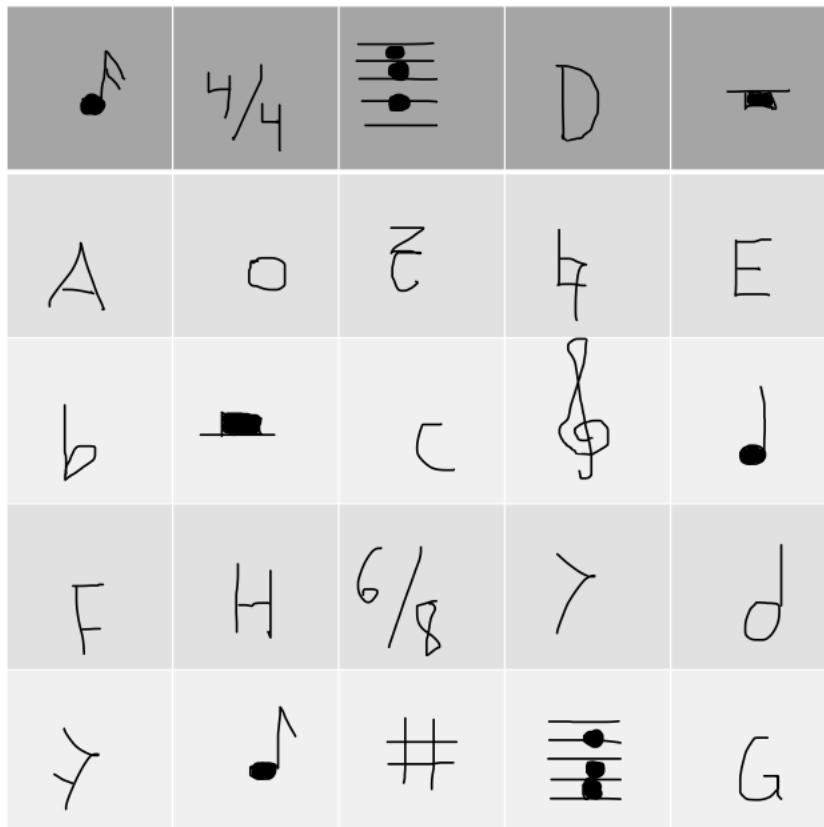
Opettaja voi omalla toiminnallaan opetustilanteissa vaikuttaa lapsen motivaatioon. Kun soitettava ohjelmisto on mielekästä ja tarpeeksi haastavaa, pysyy lapsen motivaatio ja hän edistyy. Leikin ja hauskuuden kautta soittotunnit ja opittavat asiat pysyvät myös mieleisinä ja lapsi edistyy. Alussa vaikkapa uusien nuottien oppimista voi tukea yhteisen sävellyksen tekemällä, jossa käytetään jo opittuja säveliä ja lisätään uusi tai uudet äänet mukaan.

Yhdessä säveltämisen lisäksi mikä sekä tukee jo opittua, että opettaa uusiakin ääniä ja rytmejä, tukee myös oppilaan luovaa prosessia oppimispolulla ja on ennen kaikkea hauskaa. Loin opettaessani nuottien, taukojen, etumerkkien ja äänten kesken Nuottibingon, mitä pelatessa oppilaani saivat kerrata lukukauden aikana opittua hausalla tavalla, ja tämä oli odotettu kohokohta ennen lomia. (Kuva 3.) Soittotuntien ei aina tarvitse mennä sen perinteisen kaavan mukaan, vaan oppiminen ja kertaus voi toisinaan olla myös hieman erilaista. Vaikkapa esimerkiksi tätä bingoakin pystyi pelaamaan pedagogisella otteella ja kitaraa hyödyntäen. Nämä toimivat ulkoisena motivaationa oppilaalle ja vaikka olivatkin pidemmän ajan päässä, pysyi työskentely mielekkäänä ja luovia hauskoja tapoja käytettiin muulloinkin lukukauden aikana.

4.1.2 Nuottibingo opetuksen tukena

1. C
2. D
3. E
4. F
5. G
6. A
7. H
8. kokonuotti
9. puolinuotti
10. 1/4 nuotti
11. 1/8 nuotti
12. 1/16 nuotti
13. kokotauko
14. puolitauko
15. 1/4 tauko
16. 1/8 tauko
17. 1/16 tauko

18. palautusmerkki
19. alennusmerkki
20. ylennysmerkki
21. duuri
22. molli
23. 4/4
24. 6/8
25. g-avain

Kuva 3. Nuottibingo

Nuottibingon toimintatapa perustuu siihen, että yllä oleva lista annetaan oppilaalle, jonka vaihtoehdoista hän täyttää haluamansa 4x4 tai 5x5 ruudukkoon. 5x5 ruudukkoon menevät kaikki listasta, 4x4 osa listan osista jää pois. Opettajalla nämä listassa esiintyvät asiat ovat erillisillä lapuilla pussukassa, josta oppilas nostaa yhden lapun kerrallaan. Näissä lapuissa nuottien nimet ovat piirrettyssä muodossa viivastolla, josta oppilaan tulee tunnistaa mikä nuotti on kyseessä ja mikäli kitaran haluaa ottaa peliin mukaan, niin oppilaan tulee soittaa kyseinen ääni ja nimetä se. Vaihtoehtoisesti nuotti voi olla kirjoitetussa muodossa, esimerkiksi C ja oppilaan tulee soittaa ääni, sekä piirtää viivastolle C. Tämä vahvistaa nuotin yhdistämistä soitannollisesti että visuaalisesti viivastolla. Jos lapussa on neljäsosanuotti, tulee oppilaan tunnistaa kauanko kyseinen nuotti soi. Samoin

tauon kanssa, oppilaan tulee osata nimetä tauko ja kertoa kauanko siinä laskeaan. Ylennys-, alennus- ja palautusmerkkien kohdalla opettaja voi soittaa satunnaisen sävelen ja pyytää oppilasta kertomaan, miten lapussa esiintyvä merkki vaikuttaa ja minkä sävelen opettajan pitäisi siis soittaa. Oikean sävelen voi oppilas soittaa myös itse. Duuri ja molli on piirretty lappuihin viivastolle sointukäänönä, jotta oppilaan on vaikeampi lukea suoraan kolmisoinnusta kumpi on kyseessä. Nämä opettaja soittaa ja oppilaan tulee tunnistaa kuulokuvalta kumpi soinnusta on kyseessä ja sormien paikasta oppilas voisi tunnistaa mikä sointu tarkalleen on, esimerkiksi C-duuri tai d-molli. Soinnun ei tarvitse olla sama kuin lappuun kirjoitettu sointu, kunhan soinnun laatu pysyy samana. Listassa on vielä tahtiosoitukset 4/4 sekä 6/8, joissa oppilaan tulee kertoa moneenko lasketaan ja montako mitäkin nuottia siihen menisi. Esimerkiksi 4/4 voidaan kysyä moneenko siinä lasketaan ja montako puolinuottia siihen menisi, tai montako kahdeksanosanuottia 4/4 mahtuisi. Viimeisenä listassa on nuottiavain, jonka oppilas nimeää g-avaimeksi. Liitteestä 3 voi vilkaista esimerkin täytetystä 5x5 ruudukosta.

4.1.3 Sisäinen motivaatio

Lapsen on tärkeä omaksua soittoharrastus omaksi itselleen, ei miellyttääkseen muita tai jonkin muun syyn takia. Lapsen motivaatio ei näissä tapauksissa tule pysymään yllä. Sisäinen motivaatio sanoo lapselle, että ”tämä on minusta kivaa”, ja lapsi mielellään käy soittotunneilla, haluaa oppia uutta ja harjoittelee. Toisinaan lapsi tarvitsee aikuisen tuen vahvistamaan omaa motivaatiotaan. Sisäinen motivaatio kehittyy kuitenkin pitkän ajan seurauksena ja sillä välin lapsen motivaation kehittymiselle välttämätöntä on saada kannustusta ja rohkaisua, eli ulkoinen motivaatio kannattelee, kunnes oma motivoituminen aktivoituu (Nurmi, 2019, 103).

Sisäistä motivaatiota lapsella siis vahvistaa onnistumisen tunteet, opettajan tuki, vanhempien kannustus, että lapsi on juuri hyvä sellaisena kuin hän on ja soittaa sen mukaisesti. Myös vaikkapa suvun ja kaveripiirin ihailu harrastusta ja lasta kohtaan kohottaa itsetuntoa ja ajatusta ”tämä on aika siistiä ja kivaa, minä olen tässä hyvä”. Nämäkin ulkopuoliset ihailut ovat ulkoista motivaatiota, joka muuntuu taitotason karttuessa sisäiseen motivaatioon ja haluun oppia soittamaan entistä paremmin.

4.1.4 Vanhempien rooli lapsen soitonopetuksen tukena

Lapsi tarvitsee väistämättä aikuisen tukea harrastuksessa. Lapsen harrastus saa parhaan mahdollisen tuen, jos vanhempien mielestä älykkyys ja lahjakkuus ovat uurastuksen tulosta ja menestys saavutetaan harjoittelemalla (Toivonen 2018). Lapsi tarvitsee aikuista ohjaamaan riittävään harjoitteluun ja näin ollen musiikkiharrastuksesta voi tulla lapselle ja aikuiselle yhteinen juttu.

Nurmen mukaan (Nurmi 2019) aivan alusta alkaen vanhempien kontolla on luoda musiikkiharrastukseen sopiva kasvuympäristö. Kun soittotunnit on aloitettu, on vanhempien tehtävänä tukea lapsen motivaatiota ja ohjata harjoittelemaan säännöllisesti (Nurmi, 2019, 81). Jotta vanhempi osaa ohjata lasta harjoittelussa, tulee opettajan pitää kotiväki ajan tasalla soittotuntien asioista ja ohjata siihen, kuinka lasta pystyy parhaiten kotona tukemaan soittoharrastuksessa. Ideaalitalanne olisi esimerkiksi niin, että opettaja tiedottaa tunnin päätteeksi vanhemmalle mitä tehtiin ja mitä tuli läksyksi, tai mikäli tämä ei ole mahdollista tulisi läksyvihkoon merkitä tunnin pääpointit ja läksyt. Lapsen motivaation ylläpitäminen on opettajan ja vanhempien yhteispeliä.

4.2 Aikuisen opettaminen

Aikuisen opettaminen eroaa aika lailla lapsen opettamisesta. Nurmen mukaan aikuisten etuna on ajan saatossa kertynyt musiikillinen osaaminen tietotasolla ja usein aikuisten valmis sisäinen motivaatio ja kyvykkyys tehdä pitkäjänteistä työtä. Käytännössä kuitenkin itse asian oppimisessa voi mennä kauemmin kuin lapsilla oppimisen ja motorisen kyvykkyuden haasteiden vuoksi (Nurmi, 2019, 103). Joku tekninen asia, joka tulee vastaan alussa lapsille suunnatussa oppimateriaalissa, voi ollakin yllättävän hankala aikuiselle. Esimerkiksi lasten sormet ovat usein vetreämmät kuin aikuisten ja joidenkin otteiden ottaminen voi ollakin työn ja tuskan takana aikuisoppilaalla. Nämä opettajan on syytä pitää mielessä suunnitellessaan aikuisoppilaalleen ohjelmistoa soitettavaksi, mutta niitä ei kuitenkaan tule välttää, sillä hankaluudet helpottuvat mitä enempi niitä harjoittelee, luonnollisesti.

Aikuisille suunnatun alkeisoppimateriaalin puutteen takia opettajan tulee kyetä räätelöimään materiaalit aikuisille sopiviksi, tai mikäli aikuisoppilaalta löytyy huumorintajua, toisinaan on ihan hyväksyttävää ja perusteltua soitattaa valmiita lastenlauluja saavuttaakseen jonkin tietyn taidon. Aikuisille suunnatun alkeismateriaalin puutteellisuuden vuoksi opettajalta vaaditaan myös kykyä sovittaa toisinaan oppilaalle mieleisiä kappaleita vastaamaan oppilaan taitotasoa ja tämän lisäksi täytyy tuntea tarpeeksi ohjelmistoa yleisellä tasolla, jotta muualtakin voi poimia sopivia kappaleita soitettavaksi. Toisinaan aikuisoppilaiden kanssa opettajalla on hyvin vapaat kädet ja mahdollisuuksia soittaa ja oppia on paljon.

Aikuisten opetuksessa tulee huomioida myös heille kertynyt elämäkokemus mihin voi sisältyä aiempia haasteita koulumaailmassa, kuten oppimisvaikeuksia, turhautumista ja huonommuuden tunnetta. Mikäli oppilaalla on tällaista historiaa, korostuu opettajan vastuu tuottaa onnistumisen tunteita ja kerryttää oppilaalle myönteisiä kokemuksia. (Uusikylä & Atjonen, 2007, 62) Opettajalta vaaditaan taitoa kohdata aikuisoppilas sensitiivisesti ja tunnustellen mikä opetusmetodi voisi olla juuri kyseiselle oppilaalle se parhain ja kuinka opettaja pystyy tukemaan aikuisoppilaan motivaation ylläpitämistä vaikeastakin historiasta huolimatta.

4.2.1 Motivaation syntyminen aikuisella ja sisäinen motivaatio

”Peruslähtökohta musiikkiharrastuksille eri muodoissaan on omakohtainen kiinnostus musiikkiin ja sen tekemiseen mm. soittaen tai laulaen” (Kosonen 2022, 401). Lähes aina aikuisten harrastuneisuuden taustalla on valmiina tuo kiinnostus ja soittamisen ilo, tai halu oppia soittamaan omia lempikappaleita. Lapsiin nähden sisäinen motivaatio on jo valmiina ja usein aikuiset myös paneutuvat oppimisprosessiin ajatuksella.

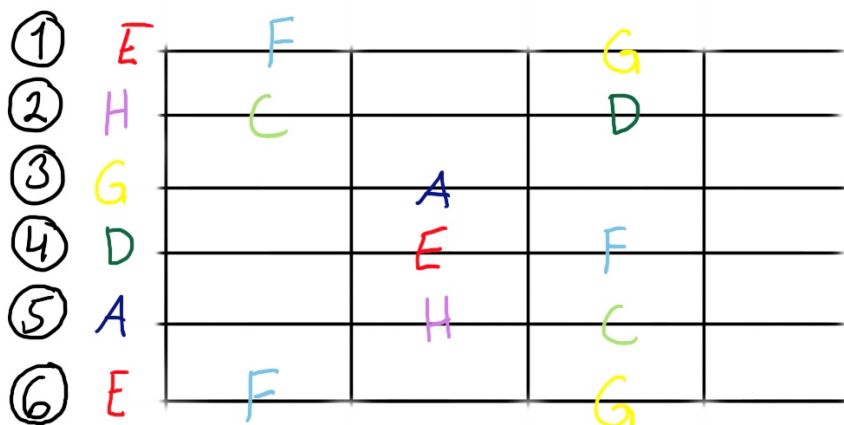
Aikuisoppilaan sisäinen motivaatio on oppimisprosessissa eduksi ja tämän myötä esimerkiksi tekniikkaharjoitusten teettäminen on myös mahdollista ilman, että ne on täytynyt naamioida kappaleisiin, jotta mielenkiinto harjoitusta tehdessä pysyy yllä. Lapsilla motivaatio voisi laskea jo pelkästä tekniikkaharjoituksen ajattelusta, mutta aikuisten kypsempi suhtautuminen oppimisprosessiin mahdollistaa niiden-

kin soitattamisen. Opettajan on vaikea latistaa oppilaan motivaatio tällaisilla asioilla. Sen sijaan aikuisten pitkä oppimisen historia kouluajoilta voi olla petollinen ja vaikkapa oppimisen haasteisiin voi olla kytkeytyneenä lapsuuden ja nuoruuden aikana koettuja negatiivisia tunteita, mm. pettymystä ja mielihahaa. Nämä aiemmat kokemukset heijastuvat aikuisiän oppimiseen ja voivat näyttäytyä itseluottamuksen puutteena tai epävarmuutena omien kykyjen riittävydestä. (Valleala 2007, 62) Näin ollen opettajan tulee muistaa kannustaa ja ohjata myönteisellä otteella myös aikuisia, kehu tuntuvat varmasti heistäkin hyvältä taustasta riippumatta. Niin kuin lastenkin kohdalla, tulee myös aikuisten saada nauttia ja iloita musiikista ja sen oppimisesta.

5 LASTEN JA AIKUISTEN ALKEISOPETUKSEN IDEAALIMALLIT

5.1 Ideaalimalli lasten alkeisopetukseen

Lapsille on suunnattu useita soittokirjoja, jotka on tehty pedagogisella otteella loogisesti edeten. Näitä kirjoja voi käyttää opetuksen runkona, mikäli oma pedagoginen linja menee yhtenevästi näiden materiaalien kanssa, tai sitten apuna, jos mielihii opettaa asioita eri järjestyksessä tai omilla menetelmillään. Pidän tärkeänä juurisäveltaulukkoa, jonka kautta oppilas oppii missä jokin nuotti sijaitsee kitaran otelaudalla ja jonka kautta pystytään havainnollistamaan miten saman nimisiä nuotteja löytyy ympäri otelautaa. (Kuva 4.) Sen käyttö ei rajoitu ainoastaan I-asemaan, vaan sitä voi käyttää ihan koko kitaran otelaudalla ja näin ollen ylä-äännetkin on helpompi oppia.

Kuva 4. Juurisäveltaulukko

Niin kuin alkeisopetukseen on olemassa useita eri kirjoja, niin on myös tapoja monin verroin mistä lähteä liikkeelle eikä ole olemassa vain sitä yhtä oikeaa tapaa. Alkeisopetuksessa tärkeä osa nuottien oppimisen ja niiden otelaudan sijainnin lisäksi on myös oikean käden tekniikka, jossa opettajan pitää ensin päättää miltä kieleltä lähtee liikkeelle, joka vaikuttaa siihen, aloitetaanko soitto peukalolla

bassokieliltä vai im vuoronäppäillen diskanteilta. Myös näppäilyssä on kaksi vaihtoehtoa: tirando ja apoyando, joista pitäisi valita kumpaa lähtee ensin opettamaan.

Ideaalimalli lasten alkeisopetukseen olisi se, että valitsee toisen näppäilytavoista ja näiden lisäksi vielä sen lähteekö liikkeelle peukalolla vai vuoronäppäillen im diskanteilta. Vaikka lähtökohta on valita vain toinen tapa alkuunsa, ei se kuitenkaan poissulje harjoittamasta myös toista tapaa, tai jos lähtee liikkeelle peukalolla, niin tulee diskantit ja im vuoronäppäily mukaan myös hieman myöhemmin. Tekniikkaa oppisi kappaleita soittamalla, jota edeltävästi osaa juurisäveltaulukosta I-asemasta muutamia ääniä.

Soittotaipaleen alussa opettajan vastuulla on katsoa soittoasento sekä käsien asennot heti kuntoon, jotta virheasentoja ei ehdi syntyä. Soittoasentoa, käsien asentoa ja tekniikkaa opettaessa tärkeää olisi hyödyntää joko peiliä ja/tai videointia havainnollistaakseen oppilaalle millaisessa asennossa on ja samalla opettaa tarkkailemaan itse omaa soittoasentoaan sekä korjaamaan virheasennot heti kun ne huomataan.

Toiset oppilaat oppivat nopeammin ja heidän kanssaan eteneminen saa olla nopeampaa, toisten kanssa tarvitsee hieman enemmän aikaa sisäistää opittavat asiat. Etenemisvauhti tulee siis olla yksilöllinen ja opetus kannustavaa. Matkiminen on myös kehittävää tapa oppia ja erityisesti pienemmät oppilaat voivat hyötyä alussa siitä valtavasti ennen kuin edes mitään nuotteja otetaan mukaan. Mitä vähemmän asioita yhtäaikaisesti tarvitsee tehdä, sen paremmin asia opitaan ja sen päälle on helpompi lähteä kerrostamaan uusia opittavia asioita. Kotiharjoittelusta pääsääntöisesti ovat vanhemmat vastuussa, kuitenkin niin, ettei soittamisesta tule pakkopullaa. Vanhemmat voivat muistuttaa harjoittelusta, mutta pakottamista ei tule tehdä.

Nuottikuvan ja äänen sijainnin kanssa voi käyttää mielikuvitusta ja ihan pienimmillä oppilailla äänten visualisointi ja nimeäminen voi auttaa muistamaan ja oppimaan äänten, nuottikuvan ja nimien yhteyden. Tähän hyviä keinoja on esimerkiksi nimeäminen samalla alkukirjaimella alkavaksi, värit sekä erilaiset muisti-

säännöt. Äänten kertaamiseen ja uusien äänien oppimiseen myös yhteinen säveltäminen voi olla eduksi ja lapsi pääsee toteuttamaan luovuuttaan uudella tavalla. Improvisointia unohtamatta, joka on alussa mahdollista ihan parilla äänellä, mutta on varmasti oppilaalle hyödyksi myöhempien opintojen kohdalla, kun sitä jo alusta asti on päässyt tekemään. Lukukauden päätteeksi voi myös kerrata kauden aikana opittua esimerkiksi nuottibingolla tai vastaavanlaisilla leikeillä tai peleillä. Nuottibingon voi toteuttaa opituilla nuottien nimillä, tauoilla, nuottien ja taukojen kestoilla, etumerkeillä tai mitä ikinä keksiikään ja tähän voi soveltaa myös kitaraa apuna tai jopa ihan välineenä. Tämä on todistettu mieluiseksi ja toimivaksi kertausvälineeksi ja oli odotettu kohokohta kauden päätteeksi.

5.2 Ideaalimalli aikuisten alkeisopetukseen

Aikuisten opettamisessa avainasemassa on vahva vuorovaikutus puolin ja toisin. Siispä ideaalitulanteessa opettaminen ja edistyminen menisivät enemmän aikuisoppilaan intressit edellä. Aikuiset hakeutuvat soittotunneille usein hyvin motivoituneina ja heillä voi olla jo valmiiksi toive päästä soittamaan jotakin tiettyä kappaletta. Soittoharrastus aikuiselle on usein myös arkea rikastuttava ja harvemmin aikuisoppilas on tähtäämässä ammattiin, joten oppimistahdin ei tarvitse mennä juuri niin kuin opetussuunnitelma sanoo, kunhan edistymistä kuitenkin ilmenee sopivissa määrin.

Jotta kehitystä tapahtuisi oppimisessa, pitää opeteltavan ohjelmiston olla kunnossa. Tämän vuoksi valmiit lapsille suunnatut oppikirjat eivät ole välttämättä kovin mielenkiintoisia perinteisten lastenlaulujen vuoksi. Näitä valmiita kirjoja toki voi käyttää ja poimia sieltä muita kappaleita, mutta rinnalle tarvitaan jotakin muuta, jotta kaikki perusasiat opitaan latistamatta motivaatiota. Onneksi näissä kirjoissa on myös sekä perinteisiä klassisia kappaleita, että joitakin kansanlauluja, unohtamatta muita kirjoja missä on helpohkoja klassisia kappaleita, joita voi soitattaa joko sellaisenaan tai hieman sovitettuna oppilaan taitotasoon sopivaksi. Aikuisille näistä alkeisoppikirjoista voisın ajatella hyödyntäväni Muron (1993) kirjaa, sillä vaikka kappaleet ovat pitkälti lapsenomaisia, tuo yhteissoitto siihen oman aspektinsa. Aikuiset janoavat usein myös tarpeeksi haastavaa ohjelmistoa ja saattavat toivoa pääsevänsä soittamaan jotakin omaa suosikkikappalettaan,

joten kappalevalinnoissa täytyy opettajalla olla silmää, ettei anna liian vaikeaa liian ajoissa. Mikäli päädytään soittamaan suosikkikappaletta, vaatii se opettajalta kykyä sovittaa kappaleesta sellainen, jota oppilas silloisilla taidoillaan kykenee soittamaan.

Kun annetaan aikuisoppilaalle haastavaa ohjelmistoa, eikä ole edetty kuten lasten kohdalla edettäisiin, on vaarana teknisen osaamisen jääminen liian alhaiselle tasolle soitettavan ohjelmiston vaativuuteen nähden. Usein alkeisopetuskirjoissa soitettavat kappaleet on suunniteltu siten, että jokaisessa kappaleessa on jokin uusi tekninen opittava asia, jota pääsee harjoittelemaan soittamalla. Tässä tapauksessa kun alkeisopetuskirjassa ei edetä järjestelmällisesti, tulee tekniikkaa kehittää erikseen, jotta haastavampia kappaleita on mahdollista soittaa. Aikuisilla se oma toive päästä soittamaan jotakin tiettyä voi jo sellaisenaan riittää siihen, että jaksaa työstää välillä toisinaan tylsältä tuntuvia tekniikkaharjoituksia ilman, että motivaatio tai innostus latistuisi. Opettajan tulee myös opastaa aikuisoppilasta kotiharjoitteluun, jotta kehitystä tapahtuu ja oppilaan toivoma tavoite saavutetaan.

Kerratakseni vielä, aikuisten ideaalimallissa lähtisin siis liikkeelle ihan samoin kuin lastenkin: valitsisin miltä kieleltä aloitetaan, millä sormella näppäily ja kummalla tavalla. Esimerkiksi 1-kieleltä liikkeelle i-sormella tirandolla näpäten, jonka jälkeen otetaan mukaan vielä m-sormi tirandolla näpäten, josta oppilas oppii vuoronäppäilyn nimensä mukaisesti i- ja m-sormien näppäilyn vuorotellen. Kun vuoronäppäily sujuu, voisi mukaan ottaa vasemman käden l-asemassa ja tähän hyödyntää juurisäveltaulukkoa. Vasemman käden kanssa aloitettaisiin tässä esimerkissä painamalla e1-kieleltä 1-sormella ensimmäisestä välistä f1 ja tämän jälkeen kolmannesta välistä 3-sormella g1. Todellisuudessa 1-kieli voi olla vasemman käden asennon kannalta hieman hankala, sillä sormien täytyy olla tarpeeksi koukussa. Tämän myötä esimerkiksi 3- tai 4-kieli olisi vasemmalle kädelle helpompi ja mikäli ensimmäinen soitettava kieli olisi 4-kieli, tulisi näppäävä sormi myös vaihtaa peukaloon.

Lapsiin nähden eroavuuteen tulee se, että kappaleet valikoituvat oppilaan mielenkiinnon mukaan ja eteneminen on vapaampaa ja ehkä hieman rönsyileväm-

pää, sillä ohjelmistoa valitaan ympäriinsä. Ohjelmisto voi opettajan harkinnan mukaan oppilaan potentiaalinen huomioiden olla hieman haastavampakin soitettavaa, mutta edellyttää valmiuksia lukea nuotteja sekä omata jo jonkinlaisen perusteknisen tason, jolloin ihan alkeista ei kuitenkaan enää ole kyse. Nämä tilanteet voisivat olla niiden oppilaiden kohdalla, jotka ovat vaikkapa musiikkia harrastaneet lapsena tai nuorena, mutta aikuisiällä haluavatkin oppia uuden instrumentin. Hekin ovat toisaalta kitaran alkeisoppilaita, vaikka jo aiempaa musiikillista osaamista toisesta instrumentista löytyisikin. Näitä haastavampia kappaleita varten aikuisoppilaalle tulee teetättää joitakin tekniikkaharjoituksia tukemaan valmiuksia soittaa verrattain haastavia asioita.

5.3 Voisiko ideaalimallit yhdistää?

Koska lasten ja aikuisten alkeisopetuksen ideaalimallit eroavat toisistaan selkeästi, en lähtisi yhdistämään niitä. Sen sijaan molemmista malleista voisi ottaa sovelletusti kohtia eri ikäisten opettamiseen. Tässä opinnäytetyössä soittoharrastuksen aloitusikä on lasten kohdalla oletettavasti koulutien alussa ja aikuisten aloitusikä nimensä mukaisesti aikuisiässä. Kumpikaan näistä malleista ei suoraan palvele näiden ikien väliin jääviä, joten vaikkapa yläkouluikäiselle voisi hyvin yhdistellä toimivia asioita molemmista malleista.

Otan tähän esimerkiksi yläkouluikäisen oppilaan. Hänen kohdallaan aloitus menee niin kuin kummassakin mallissa, jonka jälkeen tulee miettiä, kuinka rajataan ohjelmistoa. Ajattelisin yläkouluikäisen motivaation kärsivän soittotaipaleen alussa, jos tarjoaisin lasten ideaalimallin mukaisesti valmista alkeisopetuskirjaa missä edettäisiin lastenlaulujen ja muiden kappaleiden kautta suhteellisen järjestelmällisesti. Siispä ohjelmistoa valitessani välttäisin lastenlaulut, mutta pyrkisin valitsemaan tilalle sellaisia kappaleita, joita soittamalla pystyy kehittämään teknistä osaamista, kappaleeseen on niin sanotusti naamioitu tekniikkaharjoitus, eli kappale voisi olla vaikkapa jokin etydi. Usein nuorten mielenkiinto saattaa kärsiä, mikäli joutuu tekemään paljon epämieluisia harjoituksia. Tämän opettaja voi ottaa haasteena ja pyrkiä luomaan tekniikkaharjoituksista mahdollisimman mielenkiintoisia ja muistuttaa niiden tärkeydestä nuorelle. Ilman tekniikkaa ei pystytä soittamaan toivekappaleita mikäli sellaisia on.

Puhun ideaalimallien välimallista nyt nuorten mallina. Nuorten mallissa opetus-suunnitelman seuraaminen on vielä paikoillaan ja siten se eroaa aikuisten opetukseen, mutta samaistuu lasten malliin. Mitä tulee harjoitteluun, tässä välimallissa ideaali olisi antaa suurempi vastuu kotiharjoittelusta nuorelle itselleen, sillä se vahvistaa autonomian ja pystyvyyden tunnetta eikä näin ollen vanhemman liiallinen puuttuminen pahimmillaan latista koko soittoharrastusta. Ideaalimallien soveltaminen väliin jääville ikäluokille menee kuitenkin aika maalaisjärjellä ajatellen ja oppilaskohtaisesti. Mitä nuorempi oppilas on, sen enenevässä määrin tulisi toimia lasten mallin mukaan ja mitä lähempänä oppilas on aikuisikää, sen enempi aikuisten mallin mukaan.

6 POHDINTA

Työn tavoitteena oli luoda toimivat ideaalimallit eri-ikäisille oppijoille. Yllätykseksi lähtökohdat olivat kuitenkin samat iästä riippumatta, mutta eteneminen ja kappalevalinnat toki eroavat toisistaan aina oppilaasta riippuen. Kuten jo työssä pystyttiin havaitsemaan, niin oikean materiaalin merkitys on suuri motivaation ylläpitoon, sekä kannustavan ilmapiirin ylläpitäminen on tärkeässä asemassa.

Vaikka valmista alkeisoppimateriaalia klassisessa kitarassa ei niinkään aikuisille ole, pärjää varsin hyvin jo olemassa olevilla oppimateriaaleilla niitä yhdistelemällä sekä tarvittaessa tekniikkaopusten sisältöä apuna käyttäen. Lasten kohdalla tekniikkaa on aika hyvin sisällytetty kappaleisiin, tai niihin liittyen pieniin harjoituksiin, mutta aikuisten tapauksessa toisinaan kehittävämpää voi olla materiaalin valikoinnin myötä harjoituttaa suoraan tekniikkaharjoituksia jostakin tekniikkakirjasta. Valinnanvaraa materiaaleissa on paljon, eikä opettajan myöskään ole pakko soittaa oppilaallaan mitään mikä latistaisi intoa. Etenemisnopeus voi olla iästä riippuen eri ja toisinaan lähtötaso oppilaiden välillä on myös eriävä, jonka myötä täytyy opettajan pystyä tunnistamaan oppilaan potentiaali ja tarjota tarpeeksi haastavaa ohjelmistoa kuitenkin niin, ettei soitettavat kappaleet ole liian vaikeita. Opettajan mielikuvituksen käyttö, sekä monipuolinen ote opettamiseen ovat tärkeässä osassa, jotta pystytään vastaamaan jokaisen oppilaan tarpeisiin yksilöllisesti.

LÄHTEET

Jämbäck, K. 2002. Kitarakoulu 1/3. 2.painos. Porvoo: WS Bookwell Oy.

Kosonen, E. 2022. Musiikkiharrastusten motivaatio. Teoksessa Louhivuori, J. & Saarikallio, S. & Toiviainen, P. Musiikkipsykologia. 2.painos. Jyväskylä: Eino Roiha -säätiö, 399–417.

Käppel, H. 2016. The Bible of Classical Guitar Technique. AMA Verlag GmbH.

Muro, J. A. 1993. Basic Pieces Volume 1. Heidelberg: Chanterelle.

Nurmi, M. 2019. Mitä musikaalisuus on?. Tampere: Vastapaino.

Ruokonen, I. 2016. Esi- ja alkuopetuksen musiikin didaktiikka. Oy Finnlectura Ab.

Salo, R. 2015. Oppilaana aikuinen. Luettu (viitattu*) 5.2.2024. <https://verkkolehdet.jamk.fi/openstage/2015/06/oppilaana-aikuinen/>

Tennant, S. 1995. Pumping Nylon: The Classical Guitarist's Technique Handbook. Alfred Publishing Co.

Toivonen, M. 2018. Mistä on pienten fagotistien motivaatio tehty?. Luettu * 6.2.2024. <https://www.duodecimehti.fi/duo14651>

Uusikylä, K. & Atjonen, P. 2007. Didaktiikan perusteet. 3.–4.painos. WSOY.

Valleala, U. 2007. Oppiiko vanha koira uusia temppuja? Näkökulmia aikuisten opiskeluun ja oppimiseen. Teoksessa Collin, K & Paloniemi, S. Aikuiskasvatus tieteenä ja toimintakenttänä. Juva: WS Bookwell Oy, 55–91.